

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра історіографії, джерелознавства та археології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан історичного факультету
доц. Сергій ЛИТОВЧЕНКО

“29” серпня 2025

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Архівознавство

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	перший	бакалаврський
галузь знань	03	Гуманітарні науки (шифр і назва)
спеціальність	032	Історія та археологія (шифр і назва)
освітня програма	Історія та археологія	(шифр і назва)
спеціалізація		(шифр і назва)
вид дисципліни	обов'язкова	(обов'язкова / за вибором)
факультет	історичний	

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою історичного факультету

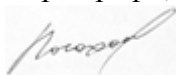
“29” серпня 2025 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Вовк Ольга Ігорівна, кандидат історичних наук, старший викладач

Програму схвалено на засіданні кафедри історіографії, джерелознавства та археології

Протокол від “29” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології

Сергій ПОСОХОВ
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)
Історія та археологія
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) Історія та археологія

Сергій ЛИТОВЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією історичного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “29” серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії історичного факультету

Олександр ТУМАКОВ
(прізвище та ініціали)

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Архівознавство» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавр
(назва рівня вищої освіти)

Спеціальності 032 Історія та археологія

Спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Курс «Архівознавство» є загальним для студентів бакалаврського рівня історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Метою викладання курсу є формування розуміння студентами функціонування архівних систем в Україні та світі як цілісних механізмів, що забезпечують збереження та використання документної спадщини. Вивчення курсу передбачає опанування основних принципів створення, організації та управління архівами, а також роботи з архівними документами.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- Вироблення у студентів цілісного уявлення про історичний розвиток та сучасну систему архівної справи в Україні;
- Забезпечення розуміння основних тенденцій розвитку архівної справи у світі;
- Формування цілісного уявлення про Національний архівний фонд, його склад, структуру та правові засади, пояснення основних принципів комплектування, зберігання та обліку архівних документів;
- Надання інформації про основоположні принципи організації роботи архівних установ та підрозділів;
- Ознайомлення з основними методами пошуку архівних документів, їх відбору та використання для наукових і практичних цілей.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
32 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
0 год.	год.

Лабораторні заняття	
0 год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	80 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Вивчення дисципліни сприяє формуванню наступних загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел з використанням інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, а також бути критичним і самокритичним.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність до критичного усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

ФК 2. Здатність до критичного усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

ФК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика та розуміння можливостей використання історії для досягнення певних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

ФК 5. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

ФК 6. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т.п.).

ФК 7. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

ФК 10. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

ФК 12. Володіння методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів. (компетентність, визначена Університетом)

ФК 13. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

ФК 14. Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності

ПРН 3. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

ПРН 4. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України в контексті європейської та світової історії.

ПРН 7. Визначати відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

ПРН 11. Володіти понятійно- категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 12. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН 13. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.

ПРН 15. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 17. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Система наукових знань про архіви та архівну справу

Тема 1. Архівознавство як наукова і навчальна дисципліна

Архівна справа та архівознавство, їх значення у сучасному світі. Предмет, об'єкт і методи архівознавства. Зв'язок архівознавства з іншими науками та навчальними дисциплінами. Джерельна база архівознавства. Історіографія архівознавства. Розвиток архівознавства у Харківському університеті.

Тема 2. Історія та сучасність архівної справи в Україні

Зберігання та опрацювання документів в період Київської Русі, Галицько-Волинської держави та литовсько-польської доби (XV ст. – перша половина XVII ст.). Архівна справа в часи козацько-гетьманської України (середина XVII – XVIII ст.). Архіви та архівна справа в Україні кінця XVIII – початку XX ст. Архіви та архівна справа в добу Української революції (1917–1920 рр.). Архівна справа на теренах Галичини, Буковини та Закарпаття у 1920–1930-х рр. Архівна

справа в Україні за часів радянської влади (1920-ті –1980-ті рр.). Розвиток архівної справи в незалежній Україні.

Тема 3. Архівні системи та системи архівних установ у світі

Поняття «архівна система». Основні види архівних систем. Зміст понять «система архівних установ» та «мережа архівних установ», їх співвідношення. Централізована архівна система: сутність, особливості, приклади. Децентралізована архівна система: сутність, особливості, приклади.

Тема 4. Архівна система та система архівних установ в Україні

Архівна система України. Система архівних установ України. Центральні державні архіви України. Місцеві державні архіви України. Галузеві державні архіви України. Інші архівні установи, відділи та підрозділи в Україні. Науково-дослідні установи у сфері архівної справи та діловодства в Україні.

Тема 5. Національний архівний фонд України: склад, структура, правові засади

Історія формування поняття про сукупний архівний фонд держави. Склад і структура Національного архівного фонду України. Право власності на документи Національного архівного фонду. Співвідношення понять «Національний архівний фонд» та «Національні архівні інформаційні ресурси».

Тема 6. Довідковий апарат до документів Національного архівного фонду

Поняття про довідковий апарат архівів. Типово-видова структура довідкового апарату архівів. Організація архівних документів на рівні системи архівних установ. Організація архівних документів на рівні архівної установи. Організація архівних документів на рівні архівного фонду. Організація архівних документів на рівні справи.

Розділ 2. Архівознавство та архівна справа у сучасному світі

Тема 1. Сучасні зарубіжні архіви

Структура архівів та архівні системи зарубіжних країн. Правові засади зарубіжної архівістики. Проблеми доступу до архівної інформації. Особливості організації архівної справи у країнах світу. Приватні архіви зарубіжних країн.

Тема 2. Інформатизація архівної справи

Інформатизація архівної справи: поняття, мета, завдання. Періодизація інформатизації архівної справи в Україні як складова загальноосвітніх процесів. Світовий досвід інформатизації архівної справи. Інформатизація архівної справи у сучасній Україні.

Тема 3. Використання архівної інформації

Потреби в архівній інформації та її основні споживачі. Напрями і форми використання архівної інформації. Джерелознавча евристика. Архівна евристика. Архівний маркетинг.

Тема 4. Архівна україніка

Поняття україніки. Український комплекс. Зарубіжний комплекс. Проблеми опрацювання і передачі в Україну архівної україніки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					ус бог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	ла б.	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Розділ 1. Система наукових знань про архіви та архівну справу											
Тема 1. Архівознавство як наукова система і навчальна дисципліна		4				4		1			8
Тема 2. Історія та сучасність архівної справи в Україні		4				8		1			8
Тема 3. Архівні системи та системи архівних установ у світі		2				4		1			8
Тема 4. Архівна система та система архівних установ в Україні		2				4		1			8
Тема 5. Національний архівний фонд України: склад, структура, правові засади		2				4		1			8
Тема 6. Довідковий апарат до документів Національного архівного фонду		2				6		1			8
Разом за розділом 1		16				30					48
Розділ 2. Архівознавство та архівна справа у сучасному світі											
Тема 1. Сучасні зарубіжні архіви		4				6		1			8
Тема 2. Інформатизація архівної справи		4				6		1			8
Тема 3. Використання архівної інформації		4				8		1			8
Тема 4. Архівна україніка		4				8		1			8
Разом за розділом 2		16				28					32
Усього годин	90	32				58		10			80

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Не передбачено навчальним планом

5. Завдання для самостійної роботи¹

¹ Самостійна робота здобувача спланована в рамках підготовки до поточного та семестрового контролю.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Міждисциплінарні зв'язки архівознавства. Співбесіда.	4	8
2	Інноваційні методи збереження документної інформації. Співбесіда.	8	8
3	Архівні установи у країнах Європейського Союзу. Співбесіда.	4	8
4	Мережа архівних установ у Харкові. Співбесіда.	4	8
5	Унікальні документи Національного архівного фонду. Співбесіда.	4	8
6	Порядок користування документами Національного архівного фонду в державних архівах України. Перевірка завдання.	6	8
7	Форми і методи самопрезентації архівних установ: світовий досвід. Співбесіда.	6	8
8	Проблеми оцифрування документів Національного архівного фонду України. Співбесіда.	6	8
9	Виставкова діяльність державних архівів. Співбесіда.	8	8
10	Архівна україніка: проблеми дослідження та використання. Співбесіда.	8	8
	Разом	58	80

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Під час проведення занять використовуються словесні (лекція, бесіда, дискусія), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні (вправи, проходження навчальних тестів) методи. Також застосовуються інтерактивні (відповіді на запитання, опитування думок студентів, мозковий штурм) та активні (моделювання професійної діяльності) методи навчання.

8. Методи контролю

У межах проходження курсу використовуються такі методи контролю як поточний (перевірка знань, засвоєних студентами протягом лекції у формі усного опитування), рубіжний (за результатами вивчення розділу 1 у формі письмового опитування) та підсумковий (семестровий контроль у формі письмового опитування).

Максимальна сума балів, яку студент може отримати за проходження рубіжного контролю, складає 40. Максимальна сума балів, яку студент може отримати за проходження підсумкового контролю, складає 60.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума балів рубіжного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. За результатами рубіжного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки за національною шкалою.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких обмежень в умовах військового стану та пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) студентам надається можливість скласти екзамен дистанційно.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
T1 –3	T4– 6	T1–2	T3 –4					100
				40			60	

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання контрольної роботи студентів

Максимальний бал – 40.

35-40 балів – робота виконана правильно та вичерпно;

22-34 балів – робота виконана повно і в основному правильно, мають місце незначні помилки;

10-21 балів – робота виконана частково;

1-9 балів – робота виконана фрагментарно, містить фактографічні помилки та значні пропуски.

0 балів – робота відсутня.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи студентів

55-60 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програм і знання основних джерел і додаткової літератури, умінь аналізувати історичний матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснення історичних фактів на основі здобутих із різних джерел знань, користуватись науковою термінологією.

50-54 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, знання хронології, вміння логічно будувати відповідь, роботи аргументовані висновки, аналізувати історичний матеріал. А також за умовами, якщо студент припустився незначних помилок, або зробив не зовсім повні висновки.

40-49 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «В», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу, або не аргументування висновків.

30-39 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних та недостатнє вміння застосувати теоретичні знання для розгляду практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстровані розуміння основних положень матеріалу дисципліни.

20-29 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «Да», та також якщо у студента виникають проблеми з відтворенням основного матеріалу.

0-19 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Нормативно-правова база:

Закон України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» від 24.12.1993 № 3814 XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. №15. Ст.86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text>

Закон України «Про страховий фонд документації України» від 22.03.2001 № 2332-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. №20. Ст.101. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2332-14#Text>

Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Інструкції з організації відвідування державних архівних установ» від 18.08.2023 № 2984/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-23#Text>

Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам» від 19.11.2013 № 2438/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1983-13#Text>

Державні та міжнародні стандарти:

Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять: ДСТУ 2732:2004. Київ: Держспоживстандарт України, 2005. 32 с.

Information and documentation – Archival paper – Requirements for permanence and durability. ISO 11108:2025. URL: <https://www.iso.org/standard/88909.html?browse=tc>

Information and documentation – Paper for documents – Requirements for permanence. ISO 9706:2025. URL: <https://www.iso.org/standard/88908.html?browse=tc>

Information and documentation – Document storage requirements for archive and library materials. ISO 11799:2024. URL: <https://www.iso.org/standard/82306.html?browse=tc>

Навчальна література:

Архівознавство: Підручник / за заг. ред. Я. С. Калакури, та І. Б. Матяш. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2002. 356 с.

Хрестоматія з архівознавства: Навчальний посібник / упоряд.: Г. В. Боряк, І. Б. Матяш, Р. Я. Пиріг; наук. ред. І. Б. Матяш. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 408 с.

Олійник С. В. Архівознавство: Конспект лекцій. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2014. 144 с.

Калакура Я. С. Менеджмент в архівній справі: конспект лекцій. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 240 с.

Кузовова Н. М. Інформаційні технології в архівній справі та документознавстві. Навчально-методичний посібник. Херсон, 2015. 152 с.

Наукова література:

Нариси історії архівної справи в Україні / за заг. ред. І. Б. Матяш та К. І. Климової. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2002. 612 с.

Попова Л. М., Хромов А. В. Система та структура адміністративно-правового статусу державних архівів в Україні. Інноваційні підходи до розвитку управління : колективна монографія / загал. ред. Н. Е. Аванесової. Харків: ФОП Мезіна В. В., 2022. 208 с.

Січова О. Архівні фонди наукових установ НАН України: традиції та сучасність / Київ: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2020. 128 с.

Папакін Г. Архів Скоропадських: фамільні архіви української еліти другої половини XVII – XX ст. та архівна спадщина роду Скоропадських. Київ, 2004. 420 с.

Палієнко М. Г. Архівні центри української еміграції (створення, функціонування, доля документальних колекцій). Київ: Темпора, 2008. 688 с.

Матяш І. Архівна україніка в Канаді: історіографія, типологія, зміст. Київ: Горобець, 2008. 152 с.

Libraries, Archives and Museums as Democratic Spaces in a Digital Age / eds.: R. Audunson et al. Berlin; Boston: De Gruyter, 2020. 370 p.

Довідкова література:

Архівні установи України: Довідник. Т. 1: Державні архіви / редкол.: Г. В. Боряк, І. Б. Матяш, Г. В. Папакін. Київ, 2005. 692 с.

Архівні установи України: Довідник. Т. 2: Наукові установи, музеї, бібліотеки: у 2 кн. Кн. 1 / упоряд.: С. Артамонова, А. Майстренко, Л. Одинока, Р. Романовський; редкол. тому: І. Матяш (голова), О. Мельниченко, Ю. Прилепішева, Н. Христова. Київ, 2010. XXVIII, 604 с.

Архівні установи України: Довідник. Т. 2: Наукові установи, музеї, бібліотеки : у 2 кн. Кн. 2 / упоряд.: С. Артамонова, А. Майстренко, Л. Одинока, Р. Романовський ; редкол. тому: О. Гаранін, О. Мельниченко, Ю. Прилепішева, Н. Христова. Київ, 2012. XXVII, 602 с.

Українська архівна енциклопедія / ред. кол.: І. Б. Матяш, І. Н. Войцехівська, Л. А. Дубровіна та ін. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2008. 680 с.

Словник термінів аудіовізуальних документів у сфері архівної справи / уклад.: В. Ф. Бойко, С. Г. Кулешов, Р. В. Романовський. Київ, 2024. 58 с.

Українські архівісти (XIX XX ст.) : Біобібліографічний довідник / [упор.: І. Б. Матяш, С. Л. Зворський, Л. Ф. Приходько та ін. Київ, 2007. 752 с.

Допоміжна література

Калакура Я. С. Українське архівознавство: критерії національного

// Студії з архівної справи та документознавства. Київ, 2015. Т. 22/23. С. 17–20.

Довжук І. Організація архівних документів та використання ретроспективної інформації // Society. Document. Communication. Соціум. Документ. Комунікація, 2019. Вип. 6/2. С. 44–55.

Матяш І. Б. Поняття про архівознавство як науку: генеза змісту // Архіви України. 2010. № 1. С. 50–75.

- Березанська І. Розвиток архівної справи в період Української революції (1917–1920 рр.) // *Society. Document. Communication = Соціум. Документ. Комунікація*. 2022. № 15. С. 247–265.
- Чебан М. М. Архівна справа в міжвоєнному Львові // *Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість*. 2014. Вип. 7. С. 195–207.
- Матяш І. Архівні реформи в Україні: історія, проєкти, виклики сьогодення // *Studia i Materialy*. 2022. Вип. СХХІІІ. С. 125–166.
- Балишев М. А. Про деякі питання організації роботи науково-методичної ради державного архіву (з досвіду роботи Центрального державного науково-технічного архіву України) // *Архіви України*. 2013. № 6. С. 46–52.
- Резнік І. Роль і функції архіву в добу інформаційного суспільства: нові тенденції і підходи (з досвіду ЦДАМЛМ України 2012–2022 рр.) // *Архіви України*. 2023. № 3.
- Павлова О. Г. Архівна справа на Харківщині // *Харківщина: енциклопедичний словник / редкол.: С. І. Посохов (голова) та ін.; ред. К. В. Астахова, С. М. Куделко, В. О. Куліков, Д. М. Чорний*. Харків: Золоті сторінки, 2014. С. 17–18.
- Зайцев Б. П., Павлова О. Г. Викладання архівознавства на кафедрі історіографії, джерелознавства та археології Харківського університету (1964–2006) // *Методичний вісник історичного факультету*. 2006. № 5. С. 183–190.
- Іващенко В. Ю., Красько О. І. Дослідження в галузі джерелознавства, архівознавства та спеціальних історичних дисциплін на історичному факультеті Харківського університету // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія»*. 2015. № 1145, вип. 50. С. 134–144.
- Хромов А. Оптимізація системи центральних державних архівів України в умовах війни // *Архіви України*. 2022. № 1. С. 103–114.
- Приходько Л. Ф. Національний архівний фонд: поняття, склад, структура // *Архіви України*. 2017. № 1. С. 62–87.
- Кулешов С. До проблеми віднесення документів Національного архівного фонду України до унікальних // *Студії з архівної справи та документознавства*. Київ, 2008. Т. 16. С. 15–29.
- Левченко Л. Л., Попова Л. М., Хромов А. В. Національні архівні інформаційні ресурси: правові засади реформування архівної справи // *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2022. Вип. 1 (93). С. 249–263.
- Бойко В., Кулешов С. Зумовлені війною: про деякі інновації в сучасному українському документознавстві та архівознавстві // *Архіви України*. 2023. № 1. С. 13–26.
- Калакура Я. С., Ковтанюк Ю. С. Архівний менеджмент в умовах електронного урядування // *Архіви України*. 2019. № 3. С. 18–57.
- Калакура Я. С. Управління персоналом у системі архівних установ // *Архіви України*. 2015. № 1. С. 94–110.
- Залеток Н., Чорноморець Є. Сучасний стан упровадження електронних послуг центральними та обласними державними архівними установами України // *Архіви України*. 2023. № 1. С. 27–40.
- Божук Л. В. Інформаційні ресурси і сервіси Інтернет в роботі державних архівів України // *Вісник Київського нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Серія: Історія*. 2016. № 3(130). С. 14–18.
- Берковський В. Г. Поповнення Національного архівного фонду документами архівної україніки (2010–2011 рр.) // *Архіви України*. 2011. № 1. С. 99–105.
- Боряк Т. Архівна україніка як продукт діяльності української еміграції: два десятиліття досліджень (1990–2010) // *Українознавчий альманах*. Київ, 2011. Вип. 5. С. 224–226.
- Гаранін О., Ковтанюк Ю. До концепції інформатизації архівної справи в Україні // *Студії з архівної справи та документознавства*. 2017. Т. 24–25. С. 7–57.

Левчук О. Соціалізація архівів у контексті основних тенденцій розвитку сучасного інформаційного простору // Архіви України. 2021. Вип. 4. С. 25–47.

Colavizza G., Blanke T, Jeurgens C., Noordegraaf J. Archives and AI: An Overview of Current Debates and Future Perspectives // Journal on Computing and Cultural Heritage. 2021. Vol. 15, No. 1. URL: <https://dl.acm.org/doi/full/10.1145/3479010>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Дистанційний курс «Архівознавство» на платформі Moodle

Державна архівна служба України <https://archives.gov.ua/ua/>

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України) <https://tsdavo.gov.ua/>

Центральний державний історичний архів України, м. Київ <https://cdiak.archives.gov.ua/>

Центральний державний історичний архів України, м. Львів (ЦДІАЛ України) <https://tsdial.archives.gov.ua/>

Центральний державний науково-технічний архів України (ЦДНТА України) <https://cdnta.archives.gov.ua/>

Центральний державний аудіовізуальний та електронний архів (ЦДАЕА) <https://tsdaea.archives.gov.ua/>

Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ України) <https://csamm.archives.gov.ua/>

Центральний державний архів громадських об'єднань та україніки (ЦДАГОУ) <https://tsdahou.archives.gov.ua/>

Питання до іспиту за курсом «Архівознавство»

1. Роль та місце архівних установ України у глобальному інформаційному просторі.
2. Предмет, об'єкт, принципи і методи архівознавства.
3. Основні принципи ведення архівної справи.
4. Міждисциплінарні зв'язки архівознавства.
5. Джерельна база та історіографія архівознавства.
6. Теоретичне та практичне значення історії архівної справи.
7. Початки розвитку архівної справи в Україні (доба Київської Русі та Галицько-Волинської держави).
8. Наукові товариства другої половини XIX – початку XX ст. та їх вплив на розвиток архівної справи на українських землях.
9. Значення Археологічних з'їздів для розвитку архівної справи.
10. Церковні архіви на українських теренах: тенденції історичного розвитку.
11. Формування та еволюція фамільних архівів на українських теренах.
12. Розвиток архівної справи в незалежній Україні.
13. Організація роботи державних архівів в Україні.
14. Проблеми функціонування недержавних архівних установ у сучасній Україні.

15. Зміни в мережі державних архівних установ України після 2022 року.
16. Централізована архівна система: сутність, особливості, приклади.
17. Децентралізована архівна система: сутність, особливості, приклади.
18. Особливості еволюції централізованої та децентралізованої архівних систем на сучасному етапі.
19. Національний архівний фонд і Національні архівні інформаційні ресурси: сутність та співвідношення понять.
20. Порядок користування документами Національного архівного фонду України в державних архівах України.
21. Науково-довідковий апарат архівних установ.
22. Оцифрування українських архівів у першій чверті ХХІ ст.: можливості та загрози.
23. Виставкова діяльність архівів та її роль у забезпеченні доступу до документної інформації (на прикладі Державного архіву Харківської області).
24. Виставкова діяльність архівів та її роль у забезпеченні доступу до документної інформації (на прикладі Центрального державного науково-технічного архіву України).
25. Фізичний та інтелектуальний доступ до документної інформації: порівняльна характеристика.
26. Основні напрями і форми використання архівної інформації.
27. Джерелознавча евристика та архівна евристика: співвідношення понять.
28. Роль архівної україніки для вивчення української історії та культури.
29. Мережа архівних установ міста Харкова.
30. Значення архівів для розвитку моєї територіальної громади (назвати конкретну громаду).

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20____/20____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис) (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.